

EPI-aktuellt

Vol 1

Nr 31

1 augusti 2002

Nyhetsbrev från Avdelningen för Epidemiologi, Smittskyddsinstitutet

Redaktör: [Ragnhild Janzon](#), tfn 08-457 23 64

Ansvarig utgivare: [Johan Giesecke](#), tfn 08-457 23 60

Fax: 08-30 06 26

E-post: epi@smi.ki.se

Prenumeration: Via formulär på [SMI:s hemsida](#)

Innehåll

- Gonorrésituationen i Norden, Baltikum och nordvästra Ryssland
- Halvårsstatistik för gonorré

Hänt i världen

Gonorrésituationen i Norden, Baltikum och nordvästra Ryssland

Medan förekomsten av gonorré i de nordiska länderna sjönk i början av 1990-talet, var utvecklingen den motsatta inom Sveriges andra närområden. De baltiska länderna och områdena i nordvästra Ryssland upplevde på början av 1990-talet rekordhöga antal fall av gonorré och syfilis. Orsaken var främst ändrade sociala förhållanden med ökat riskbeteende och försenad diagnostik och behandling. I slutet av 1990-talet såg man en ökning av antalet gonorréfall i alla de nordiska länderna som främst orsakades av flera fall bland män som har sex med män. De sista två åren har antalet åter sjunkit, och Sverige, Norge och Finland rapporterar alla färre fall under första halvåret 2002 jämfört med första halvåret 2001. Gonorréförekomsten har de senaste åren också sjunkit något i de baltiska länderna och områdena i nordvästra Ryssland, men ständigt rapporteras det mycket högre incidenssiffror i dessa områden jämfört med i de nordiska länderna (se fig. 1). De ryska siffrorna kan i verkligheten vara högre då varken fall diagnostiserade i fängelser eller i det militära ingår i den ryska statistiken.

Figur 1. Rapporterade fall av gonorré per 100 000 invånare under år 2001 inom Östersjöregionen (1).* under år 2000.

Den höga gonorréförekomsten i nordiska länders närområden har skapat oro för risken av ökad import av gonorré över landgränserna. Detta har man till en viss grad iakttagit i Finland. Under år 2000 konstaterades de flesta av de 287 rapporterade fallen av gonorré i Finland nära den östra gränsen i Södra och Norra Karels sjukvårdsdistrikt. Av de smittade var 77 % män och varannan smittades utomlands. I 48 % av fallen härstammade smittan från Ryssland och i 19 % från Thailand (2). Både i Sverige och i Norge rapporteras varje år en handfull heterosexuella män som är smittade i Ryssland och de baltiska länderna, medan Thailand dominerar som smittland för de utlandssmittade (se Halvårsstatistik för gonorré). Danmark rapporterar få fall av importerad gonorrésmitta från samma områden (3).

Kvinnor som åker från Murmanskområdet till nordligaste Norge för att sälja sexuella tjänster har uppmärksammats i den offentliga debatten i Norge. Lokala smittskyddsmyndigheter fruktade en dramatisk ökning av gonorré och andra sexuellt överförbara sjukdomar. Så har inte skett. Enskilda fall har rapporterats, men dessa utgör bara en liten del av den inhemska smittan i Nord-Norge (4). Det är annars okänt hur många inhemska fall inom de nordiska länderna som kan relateras till kontakt med personer från Ryssland och de baltiska länderna.

Nedsatt antibiotikakänslighet eller resistens har till nu inte varit något problem i Sverige och Norge med hänsyn till importerade fall från närområden. Antibiotikaresistens ses först och främst hos patienter smittade i Sydost-Asien (5).

1. Notification of communicable diseases in the Barents and Baltic Sea Regions 2001. Epi-North 2002; 3: 2 (http://www.epinorth.org/english/epi_data.html)

2. Smittsamma sjukdomar i Finland 2000. Helsingfors: Folkhälsoinstitutet, 2001.
3. Gonorré i Danmark 2000. [Epi-nytt](#). Statens Serum Institut 2001;41.
4. Aavitsland P. Gonore og syfilis fra Russland til Norge. Tidsskr Nor Laegeforen 1999; 119: 1487-89
5. Berglund T, Unemo M, Olcén P, Giesecke J, Fredlund H. One year of *Neisseria gonorrhoea* isolates in Sweden: the prevalence study of antibiotic susceptibility shows relation to the geographic area of exposure. *Int J STD AIDS* 2002;13: 109-14

[Hans Blystad](#), [Torsten Berglund](#) (SMI) och Preben Aavitsland, Vibeke Rosvold Gundersen (Folkehelseinstituttet, Oslo)

Statistik

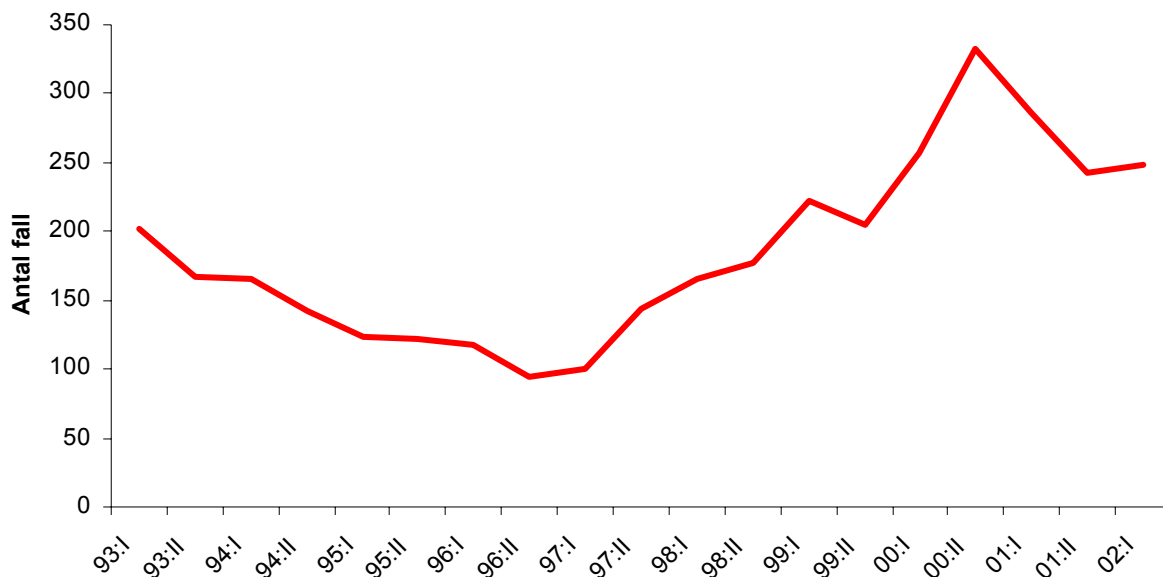
Halvårsstatistik för gonorré

Under första halvåret 2002 rapporterades 248 gonorréfall till Smittskyddsinstitutet, en minskning med 13 % jämfört med samma period föregående år (se [Gonorré, halvårsöversikt 1997-2002](#)). På 1960- och 70-talet var gonorré den vanligaste rapporterade könssjukdomen i Sverige med som mest nära 40 000 anmälda fall 1970. Men under 1970-, 80- och första halvan av 90-talet minskade gonorrén stadigt och 1996 rapporterades endast 211 fall, det lägsta antalet fall i under hela 1900-talet. Flertalet fall var smittade utomlands och eventuell inhemsk smittspridning var mycket begränsad. Men 1997 bröts den stadiga mångåriga minskningen och en påtaglig ökning följde t.o.m. år 2000 då 590 fall anmäldes. Framför allt sågs en ökning av inhemska fall, särskilt bland män som har sex med män (MSM) där ökningen var mer än sjufaldig mellan 1996 och 2000, men en fördubbling av antalet fall sågs också bland heterosexuella kvinnor och män och utbrott bland tonåringar rapporterades för första gången på många år (1, 2).

2001 bröts dock den ökande trenden. Antalet fall bland MSM minskade med 30 % jämfört med året innan, troligen tack vare riktade informationskampanjer, bl.a. på Internet. Men antalet fall bland heterosexuella kvinnor och män låg kvar på föregående års nivå. Första halvåret 2002 minskade dock även antalet fall bland heterosexuella med 13 % då 120 män och 44 kvinnor rapporterades med denna smittväg. Bland MSM rapporterades 79 fall, en fortsatt minskning i denna grupp med 9 %. För fyra män och en kvinna saknades uppgift om smittväg. Liksom tidigare är majoriteten av kvinnorna och MSM smittade i Sverige (>70 % av fallen), medan de flesta heterosexuellt smittade männen har smittats utomlands (68 %). Fler än hälften (58 %) av de heterosexuellt smittade männen har smittats i Thailand, en fortsatt ökande trend sett över den senaste femårsperioden. Däremot är det alltså få personer – fem män och en kvinna – som rapporterats smittade i Ryssland och Baltikum eller andra f.d. Sovjetrepubliker, trots den stora ökningen av sexuellt överförda infektioner i denna region under 1990-talet. Medelåldern för kvinnorna var 28 år, för heterosexuellt smittade män 35,5 år och för MSM 30 år.

Den minskande gonorrétrenden ser ut att hålla i sig under sommaren – ingen ökning av gonorréfallen har noterats under juli.

1. Berglund T, Fredlund H, Giesecke J. Gonorré finns även hos unga – ge korrekt behandling. *Läkartidningen* 1999;96:304.
2. Berglund T, Fredlund H, Giesecke J. Epidemiology of the Reemergence of Gonorrhoea in Sweden. *Sexually Transmitted Diseases* 2001;28:111-114.

Figur 1. Anmälda fall av gonorré i Sverige per halvår 1993–2002.

[Torsten Berglund](#), [Hans Blystad](#)

Länkar till andra smittskyddsnyheter

[CDR Communicable Disease Report \(Storbritannien\)](#)

[EPI-NEWS \(Danmark\)](#)

[Eurosurveillance Weekly](#)

[MMWR](#)

[MSIS-rapport \(Norge\)](#)

[ProMed](#)

[WHO Disease Outbreaks News](#)